

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 863/2016-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. februára 2017 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKČIA], zastúpeného VIKTÓRIA HELLENBART advokátska kancelária s. r. o., Martina Rázusa 146/23, Lučenec, v mene ktorej koná advokátka Mgr. Viktória Hellenbart, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia čl. 12 ods. 1 a 4 a čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 37/2015 z 11. júna 2015, za účasti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČIA] podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 37/2015 z 11. júna 2015 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 37/2015 z 11. júna 2015 z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 296,44 € (slovom dvestodevät'desiatšesť eur a štyridsaťštyri centov) na účet jeho právnej zástupkyne Mgr. Viktórie Hellenbart, VIKTÓRIA HELLENBART advokátska kancelária s. r. o., Martina Rázusa 146/23, Lučenec, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. augusta 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenie čl. 12 ods. 1 a 4 a čl. 13 ods. 4 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tdo 37/2015 z 11. júna 2015 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že jeho sťažnosť smeruje proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 37/2015 z 11. júna 2015, ktorým najvyšší súd nesprávnou aplikáciou právnych predpisov porušil ním označené základné práva podľa ústavy.

Sťažovateľ uvádza, že 9. decembra 2014 podal dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 To 9/2013 zo 6. marca 2013 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“), ktorým krajský súd zamietol jeho odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 8 T 82/12 z 21. novembra 2012 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“). Sťažovateľ dovolanie odôvodňoval tým, že postupom okresného súdu, ako aj krajského súdu v konaní, ktoré bolo proti nemu vedené pod sp. zn. 8 T 82/12, boli porušené jeho práva obvineného, najmä

„právo na obhajobu a nevykonanie dôkazov zákonným spôsobom, podľa § 371 ods. 1 písmeno c) a písmeno g) Trestného poriadku“.

Sťažovateľ uvádza, že najvyšší súd napadnutým uznesením jeho dovolanie odmietol z dôvodu, že skôr, ako bolo podané dovolanie, bolo 27. októbra 2014 na verejnom zasadnutí vydané uznesenie okresného súdu o tom, že sa sťažovateľ v skúšobnej dobe uloženej mu právoplatným rozsudkom okresného súdu osvedčil, a teda *„fikcia zahľadania odsúdenia spôsobuje právny následok neexistujúceho odsudzujúceho rozhodnutia takej osoby, na ktorú sa hľadá akoby odsúdená nebola (§ 50 ods. 7 Trestného zákona), a teda NEEEXISTUJE ODSÚDENIE, ktorým sa uložila sankcia“*. Sťažovateľ uvádza, že najvyšší súd napadnutým uznesením jeho dovolanie odmietol podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku.

Najvyšší súd mal tiež podľa sťažovateľa vo svojom rozhodnutí uviesť: *„Zahľadenie odsúdenia spojené so zákonnou fikciou neodsúdenia znamená okrem iných dôsledkov spojených s bezúhonnosťou určitej osoby, že vo výpise z registra trestov sa jej zahladené odsúdenie už neuvádza. V oblasti trestno-právnej zanikajú nepriaznivé následky spojené s odsúdením páchatel'a. Treba vychádzať z toho, že neexistuje odsúdenie, ktoré by bolo dôvodom prirážajúcej okolnosti alebo recidívy trestnej činnosti. Zahladením odsúdenia sa fikciou neodsúdenia môže taká osoba preukazovať stav svojej bezúhonnosti. Nie je už povinná pri rôznych príležitostiach, napr. pri prijímaní do zamestnania, pri žiadostiach o niektoré povolania, oprávnenia a pod. uvádzať odsúdenie, ktoré bolo zahladené. Platí to aj obrátene zo strany iných subjektov vo vzťahu k tejto osobe. Odpadnutie prekážky odsúdenia teda môže viesť k vzniku alebo obnoveniu takých právnych vzťahov, ktoré občan nemohol nadobudnúť alebo sa ich nemohol dožadovať, pokiaľ existovala prekážka odsúdenia páchatel'a.“*

Najvyšší súd podľa sťažovateľa pri odôvodnení odmietnutia dovolania aplikoval príslušné právne predpisy v rozpore s ústavou, najmä sťažovateľom označenými základnými právami podľa čl. 19 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 49 ústavy, ako aj čl. 12 ods. 1 a 4 a čl. 13 ods. 4 ústavy.

Najvyšší súd v citovanej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia podľa sťažovateľa úplne ignoruje predpisy týkajúce sa odpisu z registra trestov, teda skutočnosti, ktoré vyvracajú zákonnosť odôvodnenia napadnutého uznesenia, teda to, že *„v žiadnom prípade zahľadanie odsúdenia a nasledujúca fikcia a jej právne následky, neznamenajú návrat do pôvodného stavu v tom, že v oblasti trestno-právnej zanikajú nepriaznivé následky spojené s odsúdením páchatela“*.

Sťažovateľ zastáva názor, že odsudzujúci rozsudok zostáva v platnosti vrátane časti o uznaní viny a uložení trestu, ako aj v časti o povinnosti nahradiť škodu poškodenému v trestnom konaní, hoci splnením iných zákonných predpokladov vo vzťahu k obvinenému nastala fikcia zahľadania odsúdenia, ale až po uplynutí skúšobnej doby uvedenej v rozsudku. Z týchto dôvodov sú podľa sťažovateľa závery najvyššieho súdu nesprávne, v rozpore *„s duchom“* zákona a sú interpretované spôsobom, ktorý nie je v súlade s ústavou. V tejto súvislosti je podľa sťažovateľa tiež nutné pripomenúť, že fikcia zahľadania odsúdenia podľa § 50 ods. 7 Trestného zákona *„nemôže nastať bez existencie právoplatného odsudzujúceho rozsudku a teda právne následky z nej plynúce, nie sú totožné so situáciou, kedy by došlo k vydaniu oslobodzujúceho rozsudku, ktorého vydania v trestnom konaní sa sťažovateľ podaním dovolania v konečnom dôsledku domáha, s poukazom na svoju nevinu“*.

Sťažovateľ po odcitovaní § 1, § 2 ods. 8, 9 a 10, § 368 ods. 1 a 2, § 369 ods. 1 až 5, § 370 ods. 1 a 3 a § 372 ods. 1 a 2 Trestného poriadku, ako aj § 50 ods. 1, 4 a 7 a § 368 ods. 4 Trestného zákona k veci ešte uvádza, že rozsudkom okresného súdu, ktorý bol potvrdený uznesením krajského súdu, bol uznaný za vinného zo spáchania prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní dvoch mesiacov, ktorý mu bol podmienene odložený na skúšobnú dobu jedného roka, a zároveň bol zaviazaný na náhradu škody poškodenému vo výške 443 €.

Sťažovateľ zastáva názor, že *„má ústavou garantované právo na spravodlivý súdny proces, má právo byť stíhaný len zo zákonných dôvodov, na základe zákona, má právo*

na obhajobu, právo na ochranu súkromia, ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrého mena, má právo slobodne si zvoliť aké povolanie bude vykonávať.

Faktickým prejavom výkonu sťažovateľových ústavných práv občana SR je právo využiť mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatnému rozhodnutiu súdu za podmienok a spôsobom garantovaným Trestným poriadkom a rovnako má sťažovateľ právo ako osoba právoplatne odsúdená rozsudkom súdu na trest odňatia slobody s uložením skúšobnej doby, aby po splnení zákonných predpokladov, súd rozhodol o tom, že sa v skúšobnej dobe osvedčil.

Výkon oboch týchto sťažovateľových práv nie je vo vzájomnej konkurencii a výklad ustanovení Trestného poriadku, ktorý na výkon práva sťažovateľa má zahladené odsúdenie, viaže sankciu vo forme odmietnutia riadne podaného mimoriadneho opravného prostriedku, je porušením ústavných práv sťažovateľa, najmä práva na obhajobu garantovaným článkom 50 ods. 3 Ústavy SR, je porušením článku 12 ods. 4 Ústavy SR.“.

Sťažovateľ uvádza, že sa mimoriadnym opravným prostriedkom domáha zrušenia napadnutého právoplatného odsudzujúceho rozsudku a následne dosiahnutia oslobodenia, čím dôjde k situácii, kedy nebude existovať výrok o vine, výrok o treste ani výrok o povinnosti náhrady škody. Táto situácia podľa sťažovateľa nie je totožná s fikciou zahľadania odsúdenia, ako nesprávne argumentuje najvyšší súd v napadnutom uznesení.

Zastáva názor, že pokiaľ sa cíti byť nevinným, má z hľadiska práva na ochranu dobrého mena, cti a dôstojnosti záujem na zrušení právoplatného rozhodnutia aj po nástupe fikcie zahľadania odsúdenia. „*Jestvujúci odsudzujúci rozsudok aj po nástupe fikcie zahľadania odsúdenia vydaním uznesenia o osvedčení sa v skúšobnej dobe (§ 50 ods. 4 Trestného zákona), zostáva zaznamenaný v registri trestov sťažovateľa, a pokiaľ by tento chcel preukázať svoju beztrestnú minulosť odpisom z registra trestov, toto by nebolo možné. Takto je sťažovateľ vylúčený z výkonu niektorých povolání, u ktorých sa preukazuje spôsobilosť čistým odpisom z registra trestov, v tomto smere je nutné odôvodnenie Najvyššieho súdu SR tvrdiace opak v napadnutom rozhodnutí principiálne odmietnuť.*

Vyššie uvedenou argumentáciou poukazuje sťažovateľ na to, že interpretácia § 382 písmeno f) Trestného poriadku vo vzťahu k napadnutiu právoplatného rozhodnutia zo

strany obvineného v rámci trojročnej zákonnej lehoty po vydaní uznesenia o osvedčení sa obvineného v skúšobnej dobe podľa 50 ods. 4 Trestného zákona, tým spôsobom, že fikcia zahľadania odsúdenia znamená, že právoplatné rozhodnutie je vylúčené z okruhu rozhodnutí, proti ktorým je dovolanie prípustné, tak ako sú tieto uvedené v § 368 ods. 2 Trestného poriadku, je obmedzením základných práv sťažovateľa bez existencie ústavných dôvodov, tak ako sú tieto uvedené v článku 13 ods. 4 Ústavy SR.

Odmietnutím dovolania z nezákonného dôvodu, došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (čl. 46 Ústavy SR), ako aj práva na preskúmanie rozhodnutia zo strany Najvyššieho súdu SR aj z pohľadu dodržania pravidiel spravodlivého procesu, tiež toho, aby bol sťažovateľ odsúdený len za podmienok a v súlade s článkom 49 Ústavy SR a prirodzene aj práva na obhajobu podľa článku 50 ods. 3 Ústavy SR. “

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

«Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky číslo 5 Tdo 37/2015 zo dňa 11. 6. 2015, ktorým bolo podľa § 382 písmeno f) Trestného poriadku odmietnuté dovolanie sťažovateľa, boli porušené práva sťažovateľa garantované článkami

19 ods. 1 v znení „Každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.“,

čl. 12 ods. 1 v znení „Ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.“,

čl. 12 ods. 4 v znení „Nikomú nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva a slobody.“,

čl. 13 ods. 4 v znení „Pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel.“,

čl. 35 ods. 1, 2) v znení „Každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť. Zákon môže ustanoviť podmienky a obmedzenia výkonu určitých povolání alebo činností.“,

čl. 46 v znení „1) Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. 2) Kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto

rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.“,

čl. 49 Ústavy SR „Len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie.“,

čl. 50 ods. 3 v znení „Obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.“ Ústavy Slovenskej republiky.

Sťažovateľ sa domáha zrušenia Uznesenia Najvyššieho súdu SR číslo 5 Tdo 37/2015 zo dňa 11. 6. 2015 a vrátenia veci na ďalšie konanie o podanom dovolaní a rozhodnutie.

Sťažovateľ pre prípad úspechu uplatňuje náhradu trov konania na odmene advokátskej kancelárie splnomocnenej na podanie tejto sťažnosti určenej podľa vyhlášky číslo 655/2004 Z. z. v platnom znení.»

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 863/2016-15 zo 16. novembra 2016 ju podľa § 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a porušenia čl. 12 ods. 1 a 4 a čl. 13 ods. 4 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 37/2015 z 11. júna 2015 a vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol.

Po prijatí sťažnosti v uvedených častiach na ďalšie konanie ústavný súd vyzval prípisom z 2. decembra 2016 predsedníčku najvyššieho súdu, aby sa vyjadrila k vecnej stránke prijatej sťažnosti a k otázke vhodnosti ústneho pojednávania a zároveň ju požiadal o zapožičanie spisu sp. zn. 5 Tdo 37/2015.

Dňa 28. decembra 2016 bol ústavnému súdu doručený prípis predsedníčky najvyššieho súdu č. KP 3/2016-88 z 19. decembra 2016, ktorým oznámila, že súhlasí s upustením od konania vo veci samej na verejnom ústnom pojednávaní, a v prílohe ktorého

zároveň doručila ústavnému súdu vyjadrenie predsedu senátu 5T najvyššieho súdu k vecnej stránke sťažnosti a zároveň zapožičala ústavnému súdu aj zberný spis sp. zn. 5 Tdo 37/2015.

Predseda senátu 5T najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti uviedol:

„Predmetom konania vo veci obv. ██████████ na najvyššom súde bolo rozhodovanie o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 6. marca 2013 sp. zn. 4 To 9/2013, podaného prostredníctvom obhajkyne Mgr. Viktórie Hellenbart. Dovolanie obvineného najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Tdo 37/2015 na neverejnom zasadnutí 11. júna 2015 podľa § 382 písm. f/ Tr. por. odmietol, ktoré rozhodnutie náležite odôvodnil. K dôvodom rozhodnutia nemám čo dodať, pričom senát pri svojom rozhodovaní vychádzal z doterajšej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu. V dovolacom konaní postupoval v súlade s Trestným poriadkom. Bližšie sa vyjadriť neviem, nakoľko nemám k dispozícii základný trestný spis súdu prvého stupňa.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného možno konštatovať, že zo strany senátu nedošlo k porušeniu základných práv obvineného, a preto považujem sťažnosť obvineného za vecne neopodstatnenú a napriek jej prijatiu na ďalšie konanie, ju navrhujem zamietnuť.“

Ústavný súd následne prípisom zo 4. januára 2017 vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby zaujala stanovisko k vyjadreniu predsedu senátu 5T najvyššieho súdu, ktoré jej v prílohe zaslal, a oznámila ústavnému súdu, či súhlasí s tým, aby sa podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustilo od ústneho pojednávania.

Stanovisko právnej zástupkyne sťažovateľa bolo ústavnému súdu doručené 13. januára 2017. Právna zástupkyňa v stanovisku uviedla, že sťažovateľ *„v plnom rozsahu zotrváva na svojej písomnej argumentácii, ktorú podrobne rozviedol v podanej sťažnosti a navrhuje, aby sústavný súd rozhodol v súlade s jeho návrhom v ústavnej sťažnosti zo dňa 11.08.2015“, a zároveň, že „sťažovateľ v súlade s ustanovením § 30 ods. 2 zákona NR SR číslo 38/1993 Z. z. súhlasí s tým, aby súd upustil od ústneho pojednávania, nakoľko má za to, že od jeho vykonania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci“.*

Vzhľadom na uvedené ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 8 T 82/12 z 21. novembra 2012 bol sťažovateľ uznaný za vinného z prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona.

Podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 36 písm. j) a § 38 ods. 3 Trestného zákona okresný súd sťažovateľovi uložil trest odňatia slobody v trvaní dvoch mesiacov, ktorým mu bol zároveň podľa § 49 ods. 1 písm. a) a § 50 ods. 1 Trestného zákona podmienene odložený na skúšobnú dobu jedného roka.

Podľa § 287 ods. Trestného poriadku mu okresný súd tiež uložil povinnosť nahradiť škodu poškodenému v sume 443 € a podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku poškodeného so zvyškom nároku na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

Sťažovateľ proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie, ktoré krajský súd uznesením sp. zn. 4 To 9/2013 zo 6. marca 2013 podľa § 319 Trestného poriadku zamietol ako nedôvodné.

Dňa 27. októbra 2014 okresný súd na verejnom zasadnutí uznesením č. k. 8 T 82/2012-165 podľa § 50 ods. 4 Trestného zákona rozhodol, že sťažovateľ sa v skúšobnej dobe podmienene odsúdenia uloženej mu rozsudkom okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu osvedčil a podľa § 50 ods. 7 Trestného zákona sa na neho hľadí ako keby nebol odsúdený. Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že strany trestného konania sa vzdali práva na podanie sťažnosti proti tomuto uzneseniu, preto toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť v deň jeho vyhlásenia okresným súdom.

Zo zberného spisu najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 37/2015 vyplýva, že sťažovateľ 4. februára 2015 doručil okresnému súdu dovolanie proti uzneseniu krajského súdu, ktoré bolo 2. júna 2015 predložené najvyššiemu súdu na konanie a rozhodnutie.

Najvyšší súd 11. júna 2015 na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku dovolanie sťažovateľa odmietol, pretože bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné. Svoje rozhodnutie najvyšší súd odôvodnil takto:

«Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že obvinenému skúšobná doba podmiennečného odsúdenia uplynula 6. marca 2014. V priebehu skúšobnej doby obvinený viedol bezúhonný život, a preto súd prvého stupňa na verejnom zasadnutí 27. októbra 2014 za účasti obvineného a jeho obhajkyne, uznesením podľa § 50 ods. 4 Tr. zák. vyslovil, že obvinený sa v skúšobnej dobe osvedčil a podľa § 50 ods. 7 Tr. zák. sa na obvineného hľadí, ako keby odsúdený nebol. Strany trestného konania sa opravného prostriedku výslovne vzdali, čím uznesenie (č.l. 165) nadobudlo právoplatnosť.

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorý znamená vážny prielom do právoplatnosti a predpokladanej stability konečného a vykonateľného rozhodnutia. Zmyslom tohto mimoriadneho opravného prostriedku je, za prísne vymedzených podmienok, zvrátenie existencie odsúdenia páchatel'a, aby nedošlo k trestno-právnomu následku, t. j. sankcii spojenej s týmto odsúdením.

Práve preto, že ide o prielom do naznačenej stability konečného a vykonateľného rozhodnutia na základe tohto mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým sa dáva možnosť dvom hlavným proti sebe stojacim stranám v trestnom konaní (odhliadajúc od práva ministra spravodlivosti, ktorý nie je stranou v konaní), prokurátorovi a obvinenému dosiahnuť vyvolanie mimoriadneho konania pred najvyšším súdom na preskúmanie niektorých právoplatných rozhodnutí, zákon obmedzuje možnosť podania dovolania len obmedzenému okruhu subjektov, v obmedzenom rozsahu, zo špecificky vymedzených, kvalifikovaných dôvodov a len proti niektorým vymedzeným rozhodnutiam.

Nakoľko sa možnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku dáva predovšetkým dvom hlavným proti sebe stojacim stranám v konaní, základným princípom, ktorým sa musí inštitút mimoriadneho opravného prostriedku riadiť, je princíp rovnosti strán, a to jednak čo do možnosti podania tohto mimoriadneho opravného prostriedku, tak aj v samotnom

proces, v konaní o ňom před dovolacím soudem. Při dodržání této základní zásady trestného konání by bylo proti jejímu zmyslu i principu spravedlivosti, aby jedna ze stran měla možnost dovolat se mimoriadným opravným prostředkem konání na dovolacím soude v věci, v které už bol trest vykonaný a zahladený s účinkami, že sa na páchatel'a hľadí, akoby odsúdený nebol. V prípade pripustenia tejto možnosti obvinenému, nutne by musela byť pripustená táto možnosť aj u generálneho prokurátora (odhliadajúc od ministra spravodlivosti, ktorý nie je stranou v konaní).

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por...

V ustanovení § 368 ods. 2 Tr. por. sú explicitne vymenované rozhodnutia, ktoré treba rozumieť, ak tento zákon neustanovuje inak, ako rozhodnutia podľa odseku 1, proti ktorým možno podať dovolanie. Pod jeho písmenom a/ sa uvádza rozsudok a trestný rozkaz, bez bližšej špecifikácie, aký rozsudok sa má na mysli. V nadväznosti na ostatné ustanovenia Trestného poriadku o dovolaní i tie, ktoré sa týkajú rozsudku je zrejmé, že sa má na mysli tak odsudzujúci, ako aj oslobodzujúci rozsudok.

Odsudzujúcim rozsudkom v zmysle § 163 až 168 Tr. por. sa rozumie rozsudok, ktorý obsahuje výrok o vine páchatel'a a ak nedošlo k upusteniu od potrestania, aj výrok o treste a prípadné ďalšie výroky o náhrade škody alebo ochrannom opatrení. Odsudzujúcim rozsudkom potom treba rozumieť rozsudok, na základe ktorého existujú účinky, že sa na páchatel'a hľadí ako na odsúdeného.

Pokiaľ nastávajú, či už priamo na základe zákona, ako je tomu pri upustení od potrestania (§ 40 ods. 2 Tr. zák.), alebo po výkone niektorých druhov trestov (napr. v predmetnom prípade § 50 ods. 7 Tr. zák.) na základe rozhodnutia súdu právne dôsledky spojené s fikciou neodsúdenia, že sa v zmysle zákona hľadí na páchatel'a, ako keby odsúdený nebol, potom treba do všetkých dôsledkov právne považovať za neexistujúce odsudzujúce rozhodnutie takej osoby, na ktorú sa hľadí ako keby odsúdená nebola.

Predpokladom na podanie dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku, je existencia odsúdenia páchatel'a. Pokiaľ platí fikcia neodsúdenia, ktorú zákonodarca spojil s inštitútom zahladenia odsúdenia, nemožno ju chápať podmienene tak, že pre určité prípady v trestnom konaní (ale i mimo neho) platí a pre niektoré nie.

Zahladenie odsúdenia spojené so zákonnou fikciou neodsúdenia, znamená, okrem iných dôsledkov spojených s bezúhonnosťou určitej osoby, že vo výpise z registra trestov sa

jej zahladené odsúdenie už neuvádza. V oblasti trestno-právnej zanikajú nepriaznivé následky spojené s odsúdením páchatel'a. Treba vychádzať z toho, že neexistuje odsúdenie, ktoré by bolo dôvodom priťažujúcej okolnosti alebo recidívy trestnej činnosti. Zahladením odsúdenia s fikciou neodsúdenia môže taká osoba preukazovať stav svojej bezúhonnosti. Nie je už povinná pri rôznych príležitostiach, napr. pri prijímaní do zamestnania, pri žiadostiach o niektoré povolenia, oprávnenia a pod. uvádzať odsúdenie, ktoré bolo zahladené. Platí to aj obrátene zo strany iných subjektov vo vzťahu k tejto osobe. Odpadnutie prekážky odsúdenia teda môže viesť k vzniku alebo obnoveniu takých právnych vzťahov, ktoré občan nemohol nadobudnúť alebo sa ich nemohol dožadovať, pokiaľ existovala prekážka odsúdenia páchatel'a.

V dôsledku zahlodenia odsúdenia môžu vznikať nové právne vzťahy, ktoré by inak nemohli nastať, ak by neexistovala podmienka bezúhonnosti. Vzhľadom k tomu by bolo vážnym zásahom do stability právnych vzťahov, ak by na základe dovolania niektorej z dvoch hlavných strán trestného konania alebo dovolania ministra spravodlivosti bolo možné zvrátiť nový právny stav vznikajúci po vykonaní trestu a zahlodení odsúdenia spojeného s fikciou neodsúdenia.

Výrazne by sa v takom prípade nepriaznivo vo vzťahu k osobe, u ktorej bolo odsúdenie zahladené, prejavilo podanie dovolania prokurátorom, alebo ďalším oprávneným subjektom, v neprospech takejto osoby. Nebolo by žiaduce, aby v prípade, keď už páchatel' vykonal trest a došlo k zahlodeniu jeho odsúdenia, aby generálny prokurátor, prípadne minister spravodlivosti, mohol podávať tento mimoriadny opravný prostriedok v neprospech obvineného, smerujúceho k zhoršeniu jeho postavenia a umožniť tak otvorenie takého trestno-právneho vzťahu, ktorý už bol ukončený a zvrátiť tak priaznivé dôsledky pre páchatel'a spočívajúce v tom, že sa na neho hľadá akoby nebol odsúdený. Dobrodenie, ktoré dáva zákonodarca v podobe bezúhonnosti, na základe fikcie neodsúdenia osoby, u ktorej bolo odsúdenie zahladené, by strácalo zmysel.

Rovnosť strán v konaní a záujem na stabilite právnych vzťahov však predpokladá aj opak, že ani na základe dovolania obvineného nie je možné právoplatne a už vykonané a zahladené odsúdenie s dôsledkami fikcie neodsúdenia, meniť.

Preto ak nastal zo zákona alebo na základe rozhodnutia súdu stav zahlodenia odsúdenia, ktorý má znamenať, že neexistuje odsúdenie, ktorým sa uložila sankcia, jeho

dôsledkom musí byť aj to, že žiaden zo subjektov oprávnených na podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, už ho nemôže podať.

V predmetnej veci vychádzajúc z danej zákonnej fikcie neodsúdenia obvineného predpokladanej v ustanovení § 50 ods. 7 Tr. zák., ktorý sa v posudzovanej veci aplikoval, Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje dovolanie obvineného... za neprípustné, pretože nesmeruje proti existujúcemu odsudzujúcemu rozhodnutiu, proti ktorému by ho bolo možné podať v zmysle § 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por. Dovolanie obvineného preto podľa § 382 písm. f7 Tr. por. Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí odmietol.»

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdiť, či napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 37/2015 z 11. júna 2015 došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 19 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a 4 a čl. 13 ods. 4 ústavy. K porušeniu označených práv malo podľa sťažovateľa dôjsť nesprávnou aplikáciou ustanovení Trestného poriadku týkajúcich sa posudzovania prípustnosti dovolania zo strany najvyššieho súdu, na základe ktorej najvyšší súd v rozpore so zákonom odmietol dovolanie sťažovateľa z dôvodu, že bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, odsudzujúce rozhodnutie osoby, u ktorej platí fikcia neodsúdenia, je potrebné považovať za právne neexistujúce.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 12 ods. 4 ústavy nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva a slobody.

Podľa čl. 13 ods. 4 ústavy pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Podľa čl. 35 ods. 2 ústavy zákon môže ustanoviť podmienky a obmedzenia výkonu určitých povolání alebo činností.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Ústavný súd v prvom rade poukazuje na to, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou

medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý ústavný súd uplatňuje aj v konaniach o návrhoch fyzických osôb alebo právnických osôb, pričom zdôrazňuje, že z tejto zásady vyplýva tiež požiadavka, aby v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických osôb alebo právnických osôb. Všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd (m. m. II. ÚS 148/06, IV. ÚS 96/07, IV. ÚS 245/09).

Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí tiež ochrana, ktorá sa účastníkovi poskytuje v dovolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa na základe mimoriadneho opravného prostriedku domáha ochrany pred dovolacím súdom z dôvodov, ktoré výslovne upravuje procesné právo (II. ÚS 249/05). Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom na poskytnutie ochrany v mimoriadnom opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodu na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní. Poskytnutie takej ochrany však neznamená len úspech v mimoriadnom opravnom konaní, ale každé rozhodnutie, ktoré odpovedá na obsah dovolania ústavne súladným spôsobom v rozsahu upravenom zákonom (čl. 46 ods. 4 ústavy).

Najvyšší súd 11. júna 2015 na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku odmietol dovolanie sťažovateľa z dôvodu, že bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie prípustné. Podľa najvyššieho súdu odsudzujúce rozhodnutie osoby, u ktorej platí fikcia neodsúdenia, teda sa na ňu hľadá ako keby odsúdená nebola (či už táto fikcia nastane priamo na základe zákona, alebo po vykonaní niektorých druhov trestov, pozn.), je potrebné považovať za právne neexistujúce, a keďže predpokladom na podanie dovolania je existencia odsúdenia páchatel'a, v prípade *„ak nastal zo zákona alebo na základe rozhodnutia súdu stav zahľadania odsúdenia, ktorý má znamenať, že neexistuje odsúdenie, ktorým sa uložila sankcia, jeho dôsledkom musí byť aj to, že žiaden zo subjektov oprávnených na podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, už ho nemôže podať“*.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na to, že vo vzťahu k problematike (ne)prípustnosti dovolania proti právoplatnému konečnému rozhodnutiu vydanému v trestnom konaní po zahlodení odsúdenia páchatel'a trestného činu prijal uznesením č. k. PLZ. ÚS 4/2015-11 z 18. marca 2015 zjednocujúce stanovisko, podľa ktorého: „Odsúdenému, ktorému bol uložený peňažný trest a ktorý tento uložený peňažný trest vykonal zaplatením sumy peňažného trestu, nemožno odoprieť právo podať dovolanie len z dôvodu, že jeho odsúdenie bolo zahlodené, keďže by tým neprimeraným spôsobom a v rozpore s podstatou a účelom inštitútu dovolania došlo k obmedzeniu prístupu

odsúdeného k súdnej ochrane, čím by sa zasiahlo do podstaty a zmyslu základného práva na súdnu ochranu.“ Napriek tomu, že plénum ústavného súdu toto zjednocujúce stanovisko prijalo v súvislosti s odmietnutím dovolania ako neprípustného z dôvodu zahľadania odsúdenia iba na základe vykonania peňažného trestu, ústavný súd zastáva názor, že rovnaké východiská platia aj vo vzťahu k osvedčeniu sa odsúdeného v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia.

Podľa § 50 ods. 7 Trestného poriadku ak sa vyslovilo, že sa odsúdený v skúšobnej dobe osvedčil, alebo ak sa má za to, že sa osvedčil, hľadá sa na neho, ako keby nebol odsúdený.

Podľa § 93 ods. 1 Trestného zákona ak bolo odsúdenie zahladené, hľadá sa na páchatel'a, ako keby nebol odsúdený.

V oboch prípadoch právoplatnosťou rozhodnutia (o tom, že sa odsúdený osvedčil, resp. o tom, že jeho odsúdenie bolo zahladené, pozn.) platí fikcia neodsúdenia.

Keďže z hľadiska povahy preskúmvanej otázky ide v predmetnej veci o obdobnú situáciu, ústavný súd vychádzal pri svojom rozhodovaní práve zo záverov uvedeného zjednocujúceho stanoviska pléna ústavného súdu.

Ústavný súd sa stotožňuje s právnym názorom najvyššieho súdu, ktorý prezentoval vo svojom uznesení vo vzťahu k tomu, že zákon obmedzuje možnosť podania dovolania len obmedzenému okruhu subjektov, v obmedzenom rozsahu, zo špecificky vymedzených, kvalifikovaných dôvodov, len proti niektorým vymedzeným rozhodnutiam a tiež pokiaľ ide o vymedzenie podstaty a účelu inštitútu dovolania. Precizovanie podmienok, dôvodov, ako aj okruhu osôb oprávnených podať dovolanie je prejavom faktu, že dovolanie predstavuje mimoriadny opravný prostriedok, ktorého možnosť uplatnenia má byť v porovnaní s riadnymi opravnými prostriedkami podstatne užšia, keďže dovolanie a rozhodnutie o ňom spravidla narúša stabilitu konečného a vykonateľného, resp. v niektorých prípadoch už aj vykonaného rozhodnutia súdu. Vzhľadom na zákonom podrobne vymedzené

podmienky, dôvody, ako aj okruh osôb oprávnených podať dovolanie je v rozpore s podstatou a účelom inštitútu dovolania, aby v aplikačnej súdnej praxi dochádzalo k akejkolvek ďalšej redukcii zákonom ustanovených podmienok, dôvodov a okruhu osôb oprávnených podať dovolanie.

Ústavný súd však nesúhlasí s argumentáciou najvyššieho súdu, podľa ktorej priznanie práva podať dovolanie odsúdenému, u ktorého už bol trest vykonaný a zahladený s účinkami, že sa na páchatel'a hľadí, akoby odsúdený nebol, by bolo v rozpore s princípom rovnosti procesných strán, ale aj princípom spravodlivosti, pretože v prípade pripustenia tejto možnosti obvinenému „*nutne by musela byť pripustená táto možnosť aj u generálneho prokurátora...*“. Túto argumentáciu najvyššieho súdu už možno považovať práve za redukciiu zákonom ustanovených podmienok, dôvodov a okruhu osôb oprávnených podať dovolanie. Legalizujúcim dôvodom takejto redukcie nemôže byť argumentácia založená na rešpektovaní princípu rovnosti procesných strán, pretože neexistuje legitímny dôvod ani cieľ, pre ktorý by nebolo možné priznať rovnaké procesné práva pre všetky procesné strany, v danom prípade priznať právo podať dovolanie aj proti rozhodnutiu, ktoré vykazuje nezákonnosť a ktoré odsúdený medzičasom vykonal. Priznanie, a teda uplatnenie tohto procesného práva vo svojich dôsledkoch znamená naplnenie, a nie popretie podstaty princípu rovnosti procesných strán.

Nad rámec uvedenej argumentácie možno poukázať aj na to, že v rámci princípu rovnosti procesných strán generálny prokurátor Slovenskej republiky môže podať dovolanie proti právoplatnému oslobodzujúcemu rozsudku, čo následne tiež umožňuje otvorenie trestnoprávneho vzťahu, ktorý už bol ukončený, a to v spojení so zvrátením priaznivých dôsledkov pre stíhaného spočívajúcich v tom, že oslobodením spod obžaloby došlo k deklarovaniu jeho nevinu. Pritom nemožno mať najmenšie pochybnosti o tom, že právoplatný oslobodzujúci rozsudok treba považovať za omnoho priaznivejší než právoplatný odsudzujúci rozsudok spojený s fikciou, že sa na odsúdeného hľadí, ako keby odsúdený nebol (napr. II. ÚS 475/2014, II. ÚS 481/2015).

Zo zjednocujúceho stanoviska tiež vyplýva, že neprípustnosť dovolania podaného odsúdeným, ktorý už vykonal uložený trest, nemožno bez ďalšieho vyvodzovať ani z explicitného znenia príslušných ustanovení Trestného poriadku vzťahujúcich sa na dovolanie. Za rozhodnutie, ktorým bola vec právoplatne skončená, je potrebné podľa ustanovenia § 368 ods. 1 Trestného poriadku považovať právoplatné rozhodnutie súdu vo veci samej, ktorým je okrem iného aj rozsudok, ktorým bol uložený trest, resp. ochranné opatrenie, alebo bolo upustené od potrestania. V tejto súvislosti nemožno za ústavne udržateľné považovať právne závery najvyššieho súdu, ktorý konštatoval, že *„odsudzujúcim rozsudkom treba rozumieť taký rozsudok, na základe ktorého existujú účinky, že sa na páchatel'a hľadí ako na odsúdeného“*.

Podľa názoru ústavného súdu je z hľadiska prípustnosti dovolania bez významu, či sa v dôsledku zahľadania odsúdenia hľadí na osobu odsúdeného ako na osobu, ktorá odsúdená nebola, keďže z hľadiska prípustnosti dovolania je rozhodujúce to, či existuje odsudzujúce rozhodnutie a či toto nadobudlo právoplatnosť. Inak povedané, podmienkou podania dovolania je existencia samotného odsúdenia páchatel'a. Naopak, podmienkou dovolania nie je absencia zahľadania odsúdenia spojená so zákonnou fikciou neodsúdenia. Fikcia neodsúdenia sťažovateľ'a vyplýva z uloženého peňažného trestu (v tomto konkrétnom prípade fikcia neodsúdenia vyplýva z vykonania uloženého podmiennečného trestu odňatia slobody, pozn.) na základe právoplatného odsudzujúceho rozsudku, pričom odopretím práva podať dovolanie proti takémuto právoplatnému rozhodnutiu by nebolo možné naplniť deklarovaný účel inštitútu dovolania, ktorým je odstrániť účinky založené nezákonným právoplatným rozhodnutím.

Ústavný súd sa nestotožňuje ani so závermi najvyššieho súdu týkajúcimi sa preukazovania stavu bezúhonnosti sťažovateľ'a. Zahľadanie odsúdenia spojené so zákonnou fikciou neodsúdenia nezakladá zánik všetkých nepriaznivých účinkov spojených s odsúdením páchatel'a, pretože tieto nemožno obmedzovať výlučne na skutočnosť, že vo výpise z registra trestov sa páchatel'ovi zahladené odsúdenia neuvádzajú, keďže účinky spojené s vykonaným a zahladeným trestom vo vzťahu k odsúdeniu zostávajú zachované vo forme záznamu v odpise z registra trestov. Existencia

odsudzujúceho rozhodnutia totiž uplatnením fikcie neodsúdenia nezaniká, pričom trest, ktorý odsúdený vykonal a ktorý mu bol zahladený, má stále platný právny základ v odsudzujúcom rozhodnutí. Vykonaný a zahladený trest postihuje páchatel'a aj sekundárne, lebo zakladá pre poškodeného právny titul na uplatnenie práva na náhradu škody a trov. Osobitne treba zdôrazniť, že zahladením odsúdenia alebo zákonnou fikciou neodsúdenia právne zaniká iba skutočnosť odsúdenia za trestný čin, ale nie aj sama skutočnosť, že páchatel' trestný čin spáchal.

Navyše, ak by sme vychádzali z právneho názoru najvyššieho súdu, v prípade zahľadania odsúdenia s účinkami fikcie neodsúdenia by zrejme nebolo možné účinne podať ani návrh na obnovu konania, hoci by dodatočne vyšli najavo dôkazy preukazujúce nevinu odsúdeného. Takýto následok je zrejším popretím základného práva na súdnu ochranu. Navyše neprípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku znemožňuje, aby takáto osoba uplatnila nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným odsúdením (II. ÚS 475/2014, II. ÚS 249/2015).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľ'a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Pokiaľ ide o sťažovateľ'om namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a 4, čl. 13 ods. 4, čl. 19 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 2 ústavy, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ'ova argumentácia v odôvodnení jeho sťažnosti neobsahuje žiadne relevantné tvrdenia, ktoré by smerovali k odôvodneniu označených práv, preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší...

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Sťažovateľ okrem vyslovenia porušenia označených základných práv podľa ústavy v petite svojej sťažnosti žiadal, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Ústavný súd dospel k názoru, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu), a preto v nadväznosti na to napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd rozhodoval aj o úhrade trov konania, ktoré vznikli sťažovateľovi v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal o úhradu trov právneho zastúpenia podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti

Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839 € (za dva úkony v roku 2015). Úhradu priznal za dva uplatnené úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky, teda 2 x 139,83 € a režijný paušál 2 x 8,39 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 296,44 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania v uvedenej sume je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. februára 2017